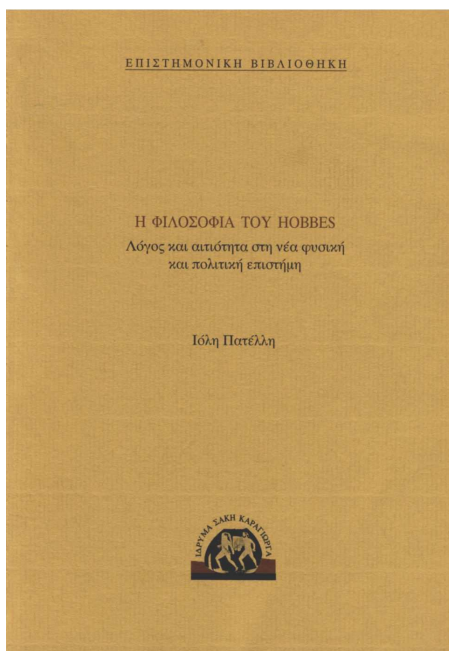

Ιόλη Πατέλλη, *Η φιλοσοφία του Hobbes. Λόγος και αιτιότητα στη νέα πολιτική επιστήμη.*

Στη μονογραφία αυτή επιχειρείται μια ανάγνωση του Hobbes η οποία, χωρίς να παραγνωρίζει την ωφελμιστική και εμπειριστική διάσταση του έργου του, τονίζει τον ορθολογισμό του και τον αντιμετωπίζει ως πρόδρομο του Διαφωτισμού. Η προτεινόμενη ερμηνεία επικεντρώνεται στην ιδέα ότι ο άνθρωπος μέσω του ορθού λόγου μπορεί να αλλάξει την πραγματικότητα και εντέλει και τη φύση του, προς την κατεύθυνση αξιών που του υποδεικνύει η επιστήμη. Οι πρακτικές αυτές αξίες της δικαιοσύνης και της φιλανθρωπίας συνιστούν ένα δεσμευτικό πλαίσιο εντός των ορίων του οποίου και μόνον ο Hobbes αποδέχεται την ισχύ των υποκειμενικών αξιών. Συνθήκη για να

μπορέσει ο άνθρωπος να αλλάξει την πραγματικότητα είναι η απόκτηση επιστημονικής γνώσης, η ανακατασκευή δηλαδή της εμπειρικής πραγματικότητας με όρους αιτιότητας. Εκείνο που διακρίνει τη χομπσιανή αιτιότητα είναι η διττή της διάσταση: αφενός μεν είναι ορθολογική, πρόκειται δηλαδή για έλλογη σχέση, αφετέρου δε είναι παραγωγική, καθότι μια αιτία είναι τρόπος παραγωγής αποτελεσμάτων. Έτσι, με την επιστήμη η πραγματικότητα καθίσταται ταυτόχρονα κατανοήσιμη – πράγμα που επιτρέπει στον άνθρωπο να αποδεσμευτεί από την κηδεμονία διάφορων εξουσιών – και ελέγξιμη – πράγμα που του επιτρέπει να την αλλάξει.

Ο στόχος της εργασίας αυτής δεν είναι μόνο ερμηνευτικός αλλά και συστηματικός. Επιχειρείται δηλαδή να εντοπιστούν επίκαιρα ζητήματα και να ανιχνευτούν εκείνα τα στοιχεία της χομπσιανής διδασκαλίας που θα μπορούσαν να προσφέρουν κάποια λύση σε αυτά. Τέτοια ζητήματα είναι το θέμα της σχέσης θεωρητικών και πρακτικών αξιών στην επιστήμη, το θέμα της διαφωτιστικής σημασίας της επιστήμης, καθώς και ζητήματα που αφορούν τη σχέση θεσμών/ αξιών και φυσικής πραγματικότητας.